

на четвъртата при изпита чувствува неописуема радост отъ постигнатитѣ резултати.

Кой би изразилъ радостта на овчаря, кога наблюдава припкането на агънцата си по зелената морава пролѣтъ! Да, земеделецътъ, учителътъ, овчарътъ, бѣчварътъ, шивачътъ, ковачътъ — всички могатъ да видятъ и се насладятъ минутно или продължително отъ своя трудъ. Само общественитѣ деятели, народниятъ будителъ рѣдко доживавя да види плода на своя трудъ. Отъ голѣмата върволица борци за нашата духовна и политическа независимостъ, колцина доживѣха да изпитатъ сладостта на своитѣ усилия!

Грамадното мнозинство обществени деятели, особено младото учителство, днесъ е почти разочаровано, понеже не вижда положителни резултати отъ своитѣ умствени усилия вжтре въ училището и вънъ въ читалището, въ обществото. Нѣщо повече, нѣкои по-стари учители говорятъ, че въ нѣкогашнитѣ вечерни училища изучили неграмотнитѣ селяни само да подписватъ постановления противъ тѣхъ.

Да, проява на висока културностъ, хуманностъ, благотворство, обществена задушевеностъ, истински патриотизъмъ и редъ още добродетели, които сж плодъ на една просвѣтна дейностъ, днесъ ние като че не съзираме въ широката маса въ голѣмъ мащабъ. Това си има своитѣ дълбоки корени, но фактътъ, че нашиятъ народъ не е сжщиятъ отъ преди три, петъ десетолѣтия, остава неуспоримъ.

Благодарение строгостта на закона и добросъвестната учителюва служба, днесъ едва ще намѣрите неграмотенъ юноша или момиче. Ами я да погледнемъ въ областта на стопанството. Плугъ, грапа, подривачъ, валякъ, култиваторъ, редосеалка, триоръ, жѣтварка, косачка, вършачка, тракторъ съ плугове, — всички тия земеделски орждия и машини изтикаха или скоро ще изтикатъ дървеното орало и убийствения човѣшки трудъ при обработка земята. И най-голѣмиятъ вчерашенъ консерваторъ — селянинъ, днесъ иска комасация на земята си. Селянинътъ се кооперира, търси пжтища да стане самъ господаръ на своя трудъ. Рѣдко ще намѣрите село безъ добре уредена община, читалище, училище, църква, фелдшери, тукъ-таме телефони, телеграфи, кооперации, популярни банки, нѣкжде и редъ други още организации за подигане селото въ умствено и стопанско отношение. И всичко това не може да се отдаде само на слѣпия случай. Това сж слабитѣ кълненца на онова семе, което отъ 3 — 4 десетолѣтия съ голѣми усилия се хвърля между на-